

УЧЕБНА ПРОГРАМА

УТВЪРЖДАВАМ,
РЪКОВОДИТЕЛ КАТЕДРА:
/доц. д-р М. Великова/

**ОПИСАНИЕ НА УЧЕБНАТА ДИСЦИПЛИНА
ПО УЧЕБЕН ПЛАН**

Професионално направление: 3.7. Администрация и управление	Специалност: Инфраструктура на администрацията	
Образователно-квалификационна степен: ☒ - бакалавър ☒ - магистър	Курс: 2 Семестър: 3	Форма на обучение: ☒ - редовно ☒ - задочно ☒ - дистанционно

Наименование на учебната дисциплина: Местно самоуправление и регионално развитие	Код: ADM 1028 Език: български
Общ хорариум: 180 аудиторна заетост <input type="text" value="60"/> извънаудиторна заетост <input type="text" value="120"/> ☒ - Курсови задачи ☐ - Курсови проекти ☒ - Стажове и практики ☐ - Други форми	Седмична заетост: аудиторна заетост <input type="text" value="4"/> извънаудиторна заетост <input type="text" value="8"/> Статут на учебната дисциплина: ☒ - задължителна ☐ - избираема ☐ - факултативна
Форма на финален контрол: Писмен изпит	ECTS кредити: <input type="text" value="6"/>
Титуляр на учебната дисциплина: доц. д-р Мария Великова	

ОПИСАНИЕ НА УЧЕБНАТА ДИСЦИПЛИНА

1. Определение:

1.1. Наименование на учебната дисциплина:

Местно самоуправление и регионално развитие

1.2. Код на учебната дисциплина: ADM 1028

2. Описание на съдържанието на учебната дисциплина по тематични единици:

СЪДЪРЖАНИЕ НА УЧЕБНАТА ДИСЦИПЛИНА

За студентите от дистанционна форма на обучение

Съдържанието на учебната дисциплина е разпределено за 15 учебни седмици

Учебна седмица	ТЕМА	Аудиторна заетост		Извънауд. заетост	
		Аудиторни консултации	Синхронни консултации в системата за ДО	Самостоятелна работа в системата за ДО	Практически задачи
1 2	Теория на местното самоуправление и управление. Дефиниране на основни понятия. Предмет, обект и цели на курса. Териториална първооснова и институционален първоизточник на местното самоуправление. Етапи в развитието на местното самоуправление и управление. Местно самоуправление и управление. Понятията “централизация”, “деконцентрация”, “децентрализация” и връзката им с местното самоуправление и управление. Системи и модели на местно самоуправление и управление – общи характерни черти и различия. Местното самоуправление като териториална децентрализация на държавната власт.	1	2	6	
3	Административно-териториално устройство в контекста на местното самоуправление и управление. Административно-териториални и териториални фактори, формиращи пространствената основа на местното самоуправление и управление. Същност, значение и основни принципи на административно-териториалното устройство. Йерархизация на правомощията между централната и местните власти в административно-териториалните единици. Модели на взаимоотношения между общините и съставните им административно-териториални структури.	1	2	6	
4	Съвременни измерители на местното самоуправление. Концепцията “Добро управление” и приложението ѝ на местно равнище. Европейска харта за местно самоуправление. Основни сфери на проявление, приложение и разпространение на местното самоуправление, степен на самостоятелност (политическа,	1	2	6	

	законодателна, административна, финансова). Ограничители.				
5	Местното самоуправление и управление в европейските държави. Обща характеристика. Дефиниции, институционална рамка и класификация на общинските компетенции (собствени и делегирани). Обзор и оценка на политиката и дейността на съвременните организации (институции) на местните и регионалните власти в Европа. Отражение на законодателството и новата стратегическа политика на Европейския съюз (Стратегия Европа 2020) върху дейността на местните власти.	1	2	6	
6	Влияние на централизацията, деконцентрацията и децентрализацията при формирането и развитието на местното самоуправление и управление в България. Ретроспективен анализ на развитието на местното самоуправление и управление в България. Правна регламентация на местното самоуправление и управление в България. Административно-териториална и териториална организация: основни структурни компоненти на административно териториалното устройство: област, община, кметство/район; административно-териториалното устройство и въвеждане на специфични форми на райониране. Териториална локализация на деконцентрираните структури на централната изпълнителна власт.	0,5	2	6	
7					
8	Функционална и институционална организация на местното самоуправление и управление в България. Местна власт и местна администрация. Общински съвет, кмет, общинска администрация: структура, организация, дейност, функционална характеристика; правомощия, отговорности, компетенции, ресурсна осигуреност.	1	2	6	
9	Областен управител и областна администрация: структура, организация, дейност, функционална характеристика; правомощия, отговорности, компетенции, ресурсна осигуреност:				
10	Взаимоотношения, взаимодействия и партньорства в местното самоуправление и управление. Състояние и проблеми във взаимоотношенията и взаимодействията между публичните институции: между централната и местните власти; между областите, деконцентрираните структури на централната изпълнителна власт и общините; между местната законодателна и изпълнителна власт; между общинския център и съставните административно-териториални единици. Партньорства между местната власт и бизнеса. Форми и инструменти за участие на гражданите в местното самоуправление. Партньорства на местната власт със структурите на гражданското общество и с медиите.	1	3	6	
11					
12	Регионално развитие и регионална политика. Понятия, принципи и подходи в регионалното развитие и политика. Регионализация – същност и основни характеристики. Административен регионализъм и регионално самоуправление. Модели на административен	0,5	2	6	

	регионализъм и регионално самоуправление в Европейския съюз.				
13	Институционална инфраструктура на регионалното развитие и политика в условията на европейска интеграция. Междубщинска интеграция. Равнища и институции отговорни за регионалното развитие и политика. Административните и неадминистративните териториални единици в регионалното развитие на България. Форми на сътрудничество на местните и регионалните власти. Регионалните асоциации на общините като форма на интегрирано местно самоуправление. Възможни направления за развитие на междубщинската интеграция.	1	2	6	
14					
15	Регионални измерения на реформата в местното самоуправление и управление. Възможности и перспективи за развитие на местното самоуправление и управление в България чрез регионализация. Визия и стратегически приоритети на България за регионално развитие до 2020 г.	1	2	6	
	<i>Общо (аудиторна/извънаудиторна заетост)</i>	9 /21 = 30ч.		60 ч.	

За студентите от редовна и задочна форма на обучени

А. ЛЕКЦИИ

№	ТЕМА	Часа
Раздел 1 (15 часа)		
Теоретико-методологична основа на местното самоуправление и управление.		
1	Теория на местното самоуправление и управление. Дефиниране на основни понятия. Предмет, обект и цели на курса. Териториална първооснова и институционален първоизточник на местното самоуправление. Етапи в развитието на местното самоуправление и управление. Местно самоуправление и управление. Понятията “централизация”, “деконцентрация”, “децентрализация” и връзката им с местното самоуправление и управление. Системи и модели на местно самоуправление и управление – общи характерни черти и различия. Местното самоуправление като териториална децентрализация на държавната власт.	5
2	Административно-териториално устройство в контекста на местното самоуправление и управление. Административно-териториални и териториални фактори, формиращи пространствената основа на местното самоуправление и управление. Същност, значение и основни принципи на административно-териториалното устройство. Йерархизация на правомощията между централната и местните власти в административно-териториалните единици. Модели на взаимоотношения между общините и съставните им административно-териториални структури.	5
3	Съвременни измерители на местното самоуправление. Концепцията “Добро управление” и приложението ѝ на местно равнище. Европейска харта за местно самоуправление. Основни сфери на проявление, приложение и разпространение на местното самоуправление, степен на самостоятелност (политическа, законодателна, административна, финансова). Ограничители.	5
Раздел 2 (15 часа)		

Местно самоуправление и управление – европейски опит и българска практика.		
1	Местното самоуправление и управление в европейските държави. Обща характеристика. Дефиниции, институционална рамка и класификация на общинските компетенции (собствени и делегирани). Обзор и оценка на политиката и дейността на съвременните организации (институции) на местните и регионалните власти в Европа. Отражение на законодателството и новата стратегическа политика на Европейския съюз (Стратегия Европа 2020) върху дейността на местните власти.	4
2	Влияние на централизацията, деконцентрацията и децентрализацията при формирането и развитието на местното самоуправление и управление в България. Ретроспективен анализ на развитието на местното самоуправление и управление в България. Правна регламентация на местното самоуправление и управление в България. Административно-териториална и териториална организация: основни структурни компоненти на административно-териториалното устройство: област, община, кметство/район; административно-териториалното устройство и въвеждане на специфични форми на райониране. Териториална локализация на деконцентрираните структури на централната изпълнителна власт.	4
3.	Функционална и институционална организация на местното самоуправление и управление в България. Местна власт и местна администрация. Общински съвет, кмет, общинска администрация: структура, организация, дейност, функционална характеристика; правомощия, отговорности, компетенции, ресурсна осигуреност. Областен управител и областна администрация: структура, организация, дейност, функционална характеристика; правомощия, отговорности, компетенции, ресурсна осигуреност:	3
4.	Взаимоотношения, взаимодействия и партньорства в местното самоуправление и управление. Състояние и проблеми във взаимоотношенията и взаимодействията между публичните институции: между централната и местните власти; между областите, деконцентрираните структури на централната изпълнителна власт и общините; между местната законодателна и изпълнителна власт; между общинския център и съставните административно-териториални единици. Партньорства между местната власт и бизнеса. Форми и инструменти за участие на гражданите в местното самоуправление. Партньорства на местната власт със структурите на гражданското общество и с медиите.	4
Раздел 3 (15 часа)		
Местното самоуправление и местната власт в регионалното развитие и регионалната политика на държавата.		
1.	Регионално развитие и регионална политика. Понятия, принципи и подходи в регионалното развитие и политика. Регионализация – същност и основни характеристики. Административен регионализъм и регионално самоуправление. Модели на административен регионализъм и регионално самоуправление в Европейския съюз.	5
2.	Институционална инфраструктура на регионалното развитие и политика в условията на европейска интеграция. Междуобщинска интеграция. Равнища и институции отговорни за регионалното развитие и политика. Административните и неадминистративните териториални единици в регионалното развитие на България. Форми на сътрудничество на местните и регионалните власти. Регионалните асоциации на общините като форма на интегрирано местно самоуправление. Възможни направления за развитие на междуобщинската интеграция.	5
3.	Регионални измерения на реформата в местното самоуправление и управление. Възможности и перспективи за развитие на местното самоуправление и управление в България чрез регионализация. Визия и	5

Б. СЕМИНАРНИ ЗАНЯТИЯ

№	ТЕМА	Часа аудит.	Часа извън аудит.
1	<i>Тема</i> “Самоуправляващите се териториални общности в България – формиране, развитие, функционална характеристика”; <i>Тема</i> “Финансово-икономическо, социално и организационно измерение на местното самоуправление”; <i>Тема</i> “Органи и организация на местните власти – общински съвет и общинска администрация”: <i>оценка и дискусия</i> относно дейността на местните власти (за определен период) на базата на конкретни проучвания; <i>кадрова характеристика</i> на общинските съвети и общинските администрации въз основа на конкретна информация за общини от произволно избрана област; решаване на <i>казус</i> , свързан с правомощията и компетенциите на местните власти.	4	30
2	<i>Тема</i> “Съотношение между местното самоуправление и държавното управление в България. Взаимоотношения между държавната и местната власт”; <i>Тема</i> “Взаимоотношения и взаимодействие между общинската и кметските администрации – в населените места и административно-териториалните райони в големите градове”: <i>делова игра</i> ; решаване на <i>тест</i> .	4	30
3	<i>Тема</i> “Административно-териториално устройство в европейските страни и в България”; <i>Тема</i> “Европейски организации и документи на местното управление и самоуправление. Регионални и местни власти”: <i>сравнителна характеристика</i> (на базата на конкретна информация) между Р България и произволно избрана Европейска страна по отношение на: територия, население, гъстота на населението, административно-териториална структура, основни административни единици, представителни и изпълнителни органи на местните и регионалните власти на общинско и надобщинско равнище; <i>сравнителна оценка</i> на икономическите дейности на местните власти в България и страни – членки ЕС; <i>дискусия</i> върху направените анализи и сравнителни характеристики.	4	30
4	Тема , обобщаваща основни въпроси по дисциплината “Местно самоуправление и регионално развитие”: решаване на <i>тест</i> ; защита на <i>курсони работи</i> .	3	30

В. ДРУГИ - НЕ

3. Ниво:**3.1.Предпоставки:**

Учебната програма и тематичните единици (модули) са със съдържание и обхват, съответстващи на изискванията за подготовка на студентите по проблемите на теорията и практиката на местното самоуправление, местната власт и регионалното развитие. Необходими са знания по дисциплини, изучавани в първи курс на бакалавърската степен като: Обща теория на управлението; Организация и технология на управлението; Основи на публичната администрация; Основи на правото. Учебният курс пряко кореспондира със следните дисциплини: Държавна администрация и управление; Европейски политики; Териториално устройство; Стратегическо

управление в публичния сектор; Местна финансова и инвестиционна политика; Политика и публична власт, Публично-частни партньорства и др.

3.2. Цели и задачи: Целта на обучението е студентите да получат:

– Общи и конкретни **знания** (теоретико-приложни и проблемни) по въпроси, отнасящи се до:

- произхода, същността и характерните черти на местното самоуправление и управление, ролята и мястото на местната власт и местната администрацията в публичния сектор, както и взаимодействието им с гражданското общество и бизнеса;
- формирането, историческото развитие и функционирането на териториално-организационната основа на местното самоуправление – общините; механизмите на самоуправление в европейските страни и в България;
- основните сфери на приложение и проявление на местното самоуправление и управление, взаимоотношенията между държавата, регионалните и местните власти, както и на моделите на взаимодействие между общините и съставните им административно-териториални структури – кметствата и районите в големите градове;
- съвременните измерители на местното самоуправление, принципите, предизвикателствата и формите за успешна реализация на поставените цели в областта на местното самоуправление и управление;
- тенденциите, проблемите и предизвикателствата пред регионалното развитие и регионалната политика на България в контекста на новата стратегическа политика на Европейския съюз.

– Конкретни практически **умения** ориентирани към:

- критично оценяване на съвременните процеси и тенденции в местното самоуправление и управление с оглед на тяхната предсказуемост;
- идентифициране на проблемите, възможностите и предизвикателствата в областта на политиките и практиките в местното самоуправление и управление и йерархичното им степенуване по важност по веригата „цели-приоритети-дейности-задачи”;
- тълкуване и прилагане на европейските и български нормативни документи, касаещи управлението, политиките и практиките в местното самоуправление и управление;
- анализ и диагностика на степента на съответствие между правомощия, отговорности и ресурси във функционалната и институционалната организация на местното самоуправление и управление;
- определяне и приложение на инструментите за: създаване и реализиране на местни стратегически и програмни документи; своевременно и качествено предоставяне на местни публични услуги на гражданите и бизнеса на основата на европейските норми и стандарти за добро държавно управление.

3.3. Библиография:

Основна литература:

1. Актуализирана Стратегия за децентрализация (2006-2015), С., 2010, <http://www.namrb.org/?act=news&id=1175>.
2. Аналитичен доклад за развитие и усъвършенстване на административно-териториалното устройство на страната и правната му основа. Национален център по териториално развитие (НЦТР) ЕАД, С., 2007., <http://www.mrrb.government.bg/index.php?lang=bg&do=atums&type=69&id=5>.
3. Аналитичен доклад: Местно самоуправление – предпоставки и тенденции. МРРБ, Дирекция административно-териториално устройство и местно самоуправление. С., 2008. <http://www.mrrb.government.bg/index.php?lang=bg&do=atums&type=69&id=6>.
4. **Великова, М.**, Местно самоуправление и управление, регионализация, Университетско издателство на ВСУ „Черноризец Храбър”, В., 2008.

5. Визия на Закона за регионалното развитие за субординация и координация на стратегическите и програмните документи за регионално развитие, МРРБ, С., 2010.
6. **Великова, М.**, Доброто местно самоуправление – европейското предизвикателство. Годишник на ВСУ „Черноризец Храбър”, В., 2007.
7. Годишен доклад за изпълнение на Стратегията за децентрализация и Програмата за изпълнение на Стратегията за децентрализация през 2010 г., Решение на МС № 570 от 28 юли 2011 година, http://www.self.government.bg/decentralization_counsel/annual_report/?id=423
8. Европейска харта за местното самоуправление (ЕХМСУ). ДВ, бр. 28, 1995 г., МРРБ, С., 2000.
9. Европейска харта за регионално самоуправление. Проект. С., 1997.
10. Закон за административно-териториалното устройство на Република България (ЗАТУРБ), обн. ДВ, бр.63 от 14 07. 1996 г., посл. изм. и доп. през 2011 г.
11. Закон за местното самоуправление и местната администрация (ЗМСМА). Обн. ДВ, бр. 77 от 17.09.1991 г., посл. изм. и доп. през 2011 г.
12. Закон за регионалното развитие (ЗРР), обн. ДВ, бр. 50 от 30.05.2008 г., в сила от 31.08.2008., посл. изм. и доп. през 2011 г.
13. Конституция на Република България, обн. ДВ, бр. 56 от 13.07.1991 г., посл. изм. и доп. бр. 12 от 6 февруари 2007 г.
14. Местното и регионално управление в бурни времена: предизвикателството на промяната, Декларация от Утрехт, Конференция на министрите, отговорни за местното и регионално управление на Съвета на Европа. 16-та сесия, Утрехт, 16 - 17 ноември 2009.
15. Местната и регионална демокрация в България, Конгрес на местните и регионалните власти в Европа, Мониторингов доклад, 21.11.2011 г., <http://www.self.government.bg/decentralization/?id=433&ssid=8&cid=600047>.
16. Наръчник за кметове и общински съветници. НСОРБ. С., 2007.
17. Национална стратегия за регионално развитие на Р България за периода 2005–2013 г., Обн. ДВ, бр.42 от 17 май 2005 г.
18. Препоръка 310 (2011) на Конгреса на местните и регионалните власти в Европа относно местната и регионалната демокрация в България, 21-ва сесия, Страсбург, 18-20 октомври, 2011, <http://www.self.government.bg/decentralization/?id=432&cid=600047&ssid=8>.
19. Програмиране на регионалното развитие за новия програмен период на ЕС (2014-2020 г.), Български икономически форум, София, 25.11.2010, www.mrrb.government.bg.
20. Резолюция на Комитета на регионите относно „По-голямо участие на местните и регионалните власти в стратегията Европа 2020“, Официален вестник на Европейския съюз, 1.10.2010.

Допълнителна литература:

1. **Великова, М.**, Моделна теоретико-приложна схема на взаимодействие между общината и съставните ѝ кметства в населените места и районите в големите градове, Научен алманах на ВСУ, Серия „Икономика и стопанско управление”, кн. 6, 2008 г. – с. 36-47.
2. **Великова, М.**, Ролята на партньорството между местната власт и медиите в изграждането на среда за гражданско участие в управлението, Известия на Съюза на учените – Варна, серия “Хуманитарни науки”, кн. 1/2008.– с. 16-20.
3. **Великова, М.**, Региональные измерения реформы в местном самоуправлении и управления в Болгарии, В: сб. материалы от Международна научна конференция

- Административната реформа в Русия и България – сходства и различия”, Северозападна Академия на държавната служба – филиал в гр. Калуге, 2009., с. 78-90.
4. **Великова, М.**, Регионализация и местно самоуправление, Известия на Съюза на учените – Варна, серия “Хуманитарни науки”, 1/2007.
 5. **Гарнерос, В., В. Лаундес и Л. Пратчет**, Ръководство за създаване на общински профил CLEAR. Университет Монтфорт, Обединено кралство. Версия от февруари 2007 г. <http://www.mrrb.government.bg/index.php?lang=bg&do=atums&type=69&id=1>.
 6. **Карапчиян, О.**, Доброто управление – нещо повече от това да управляваш добре. – Сп. Икономическа мисъл, Икономически институт на БАН, кн. 3/2007 г.
 7. Декларация относно демократичното участие и публичната етика на местно и регионално ниво, Конференция на европейските министри, отговорни за местното и регионално управление. 15-та сесия, Валенсия, 15–16 октомври 2007. <http://www.mrrb.government.bg/index.php?lang=bg&do=atums&type=69&id=6>
 8. Инструментът CLEAR: документи за втората вълна на тестване. Европейски комитет по местна и регионална демокрация (CDLR), Експертен комитет по демократично участие и публична етика на местно и регионално ниво (LR-DP). Меморандум на секретариата. Страсбург, април 2007. <http://www.mrrb.government.bg/index.php?lang=bg&do=atums&type=69&id=1>.
 9. Национална програма за реформи на Р България (2011-2015), в изпълнение на Стратегия „Европа 2020”, вариант 2, София, март, 2011. <http://www.minfin.bg/bg/page/573>
 10. **Найденев, Г. и Т. Даскалова.**, Местно самоуправление. УИ Стопанство, С., 2008.
 11. Стратегия за иновации и добро управление на местно ниво на Съвета на Европа. Конференция на европейските министри, отговорни за местното и регионално управление, 15-та сесия, Валенсия, 15–16 октомври 2007, Информационен бюлетин на Министерството на регионалното развитие и благоустройството и Националния център за териториално развитие: Местна демокрация и регионална политика, бр. 11, 2007.
 12. Интернет адреси:
 - Библиотека по местна и регионална демокрация на Съвета на Европа (LOREG) - <http://www.loreg.coe.int/en/start.html>
 - Информационен и документационен център на Съвета на Европа в България – Internet: <http://www.cid.bg>
 - Международен съюз на местните власти и Програма за изграждане на капацитета на асоциациите (IULA-ACB) – <http://www.iula-acb.org/>
 - Министерство на регионалното развитие и благоустройството – <http://www.mrrb.government.bg/>
 - Мрежа на институтите и училищата по публична администрация на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) ПУМА – <http://www.oecd.org/puma>
 - Мрежа на институтите и училищата по публична администрация на страните от Централна и Източна Европа (NISPAcee), Братислава, Словакия – <http://www.nispa.sk/>
 - Национална асоциация на действащите председатели на общински съвети в Република България – <http://www.nadpos-bg.org/>
 - Национална лига на общините (NLC) – <http://www.nlc.org/>
 - Национално сдружение на общините в Р България – <http://www.namrb.org/>
 - Портал “Обществени консултации, публикации” – <http://www.strategy.bg/Publications/List.aspx?lang=bg-BG>
 - Център за местни икономически стратегии (CLES) <http://www.cles.org.uk/>
 - Фондация за реформа в местното самоуправление – <http://www.frlg.bg>

4. Преподавателски състав:

5. Методи на преподаване и усвояване на материята:

- 5.1. Лекции: (3 часа на седмица, 15 седмици)
- 5.2. Консултации (конвенционални форми или условия за индивидуални консултации) (4 часа на седмица, 15 седмици)
- 5.3. Групови семинари и работни срещи: (3 часа на седмица, 5 седмици)
- 5.4. Лабораторна работа - не
- 5.5. Проекти и изследователска работа (2 часа на седмица, 5 седмици)
- 5.6. Друга практическа работа: посещения и запознаване с работата на общинска, районна и областна администрация. Целта е студентите да се поставят в реална управленска среда и да придобият умения за вземане на самостоятелни решения.
- 5.7. Методи за неприсъствено обучение (където е възможно) –не
- 5.8. Други методи: В процеса на обучението се използват: концептуалното, проблемното и тезисното поднасяне на лекционния материал; прилагане на интерактивни методи и съвременни учебно-технически средства.

6. Оценяване:

6.1. Писмени и устни изпити:

- Оценяване по време на лекциите и семинарните занятия, съобразно екипно и индивидуално изпълнение на поставени теоретични и практически задачи и активно участие в дискусии. Дава се възможност за освобождаване от семестриален изпит.
- Финален писмен изпит – разработване на тема от предварително зададени задачи за самоподготовка, решаване на тест с открити въпроси.

6.1.1. Конспект

1. Теории за произхода и същността местното самоуправление и управление: естествена, обществено-стопанска, държавна. Местното самоуправление като териториална децентрализация на държавната власт.
2. Видове самоуправляващи се организации (общности) – административни, неадминистративни и целеви.
3. Понятията “централизация”, “деконцентрация”, “децентрализация” и връзката им с местното самоуправление и управление.
4. Системи (исторически типове) и модели на местно самоуправление и управление – общи характерни черти и различия.
5. Държавно управление, местно управление и самоуправление – същност, различия, взаимоотношения и взаимодействие.
6. Административно-териториално устройство в контекста на местното самоуправление и управление.
7. Йерархизация на правомощията между централната и местните власти в административно-териториалните единици. Модели на взаимоотношения между общините и съставните им административно-териториални структури.
8. Концепцията “Добро управление” и приложението ѝ на местно равнище.
9. Европейска харта за местно самоуправление. Основни сфери на проявление и приложение на местното самоуправление. Ограничители. Фактори „компрометиращи” местното самоуправление.
10. Основни измерения (проявления) на местното самоуправление – финансово-икономическо, социално, организационно.

11. Местното самоуправление и управление в европейските държави. Обща характеристика. Дефиниции, институционална рамка и класификация на общинските компетенции.
12. Структура, организация и дейност на местните и регионални власти в Европа. Европейски организации и документи по местно самоуправление и управление.
13. Отражение на законодателството на Европейския съюз върху дейността на местните власти.
14. Влияние на централизацията, деконцентрацията и децентрализацията при формирането и развитието на местното самоуправление и управление в България. Ретроспекция на местното самоуправление и управление в България.
15. Правна регламентация на местното самоуправление и управление в България.
16. Административно-териториална и териториална организация на местното самоуправление и управление в България. Основни и съставни административно-териториални единици: области, общини, кметства/райони в големите градове.
17. Териториална локализация на деконцентрираните структури на централната изпълнителна власт.
18. Функционална и институционална организация на местното самоуправление и управление в България. Местна власт и местна администрация.
19. Общински съвет, кмет, общинска администрация: структура, организация, дейност, функционална характеристика; правомощия, отговорности, компетенции, ресурсна осигуреност.
20. Областен управител и областна администрация: структура, организация, дейност, функционална характеристика; правомощия, отговорности, компетенции, ресурсна осигуреност.
21. Основни принципи в дейността на местните власти.
22. Форми и инструменти за участие на гражданите в местното самоуправление.
23. Състояние и проблеми във взаимоотношенията и взаимодействията между публичните институции.
24. Партньорства между местната власт и бизнеса.
25. Партньорства на местната власт със структурите на гражданското общество и с медиите.
26. Регионализация – същност и основни характеристики. Административен регионализъм и регионално самоуправление. Модели на административен регионализъм и регионално самоуправление в Европейския съюз.
27. Регионално развитие и регионална политика. Принципи и подходи в регионалното развитие. Институционална инфраструктура на регионалното развитие и политика в условията на европейска интеграция.
28. Местното самоуправление и местната власт в регионалното развитие и регионалната политика на държавата.
29. Административните и неадминистративните териториални единици в регионалното развитие на България.
30. Форми на сътрудничество на местните и регионалните власти. Регионалните асоциации на общините като форма на интегрирано местно самоуправление. Възможни направления за развитие на междубщинската интеграция.
31. Възможности и перспективи за развитие на местното самоуправление и управление в България чрез регионализация.

6.2. Есета - да

6.3. Дипломни работи – да, при завършване на бакалавърската степен по теми свързани с местното самоуправление и регионалното развитие, при среден успех от курса на обучение не по-нисък от мн. добър 5.00.

6.4. **Проекти или практика** – Учебна практика и преддипломен стаж (обособени самостоятелно в учебния план на специалността и извън общия хорариум на дисциплината) в областни, общински и децентрализирани администрации.

6.5. **Оценяване в процеса на обучение:** По време на обучението на студентите се възлага индивидуално и/или екипно разработване на курсови работи, казуси, решаване на тестове и други форми за текущ контрол.

6.6. **Други форми** – не

Критерии за формиране на оценка по дисциплината и информиране на студентите за получените оценки и за мотивите на оценяване	
1.	<p>Формиране на текуща оценка: присъствие и активно участие по време на лекциите и на семинарните занятия; участие в екип, който е представил всички разработени теоретични и практически задачи; индивидуално решаване на тестове; разработване на индивидуална курсова работа по самостоятелно формулирана от студента и уточнена с преподавателя тема (съгласно предварително поставени изисквания). Защитава се и по време на последното семинарно занятие.</p> <p><i>Критерии за освобождаване от изпит:</i> присъствие на лекции – не по-малко от 80%; присъствие на семинарни занятия не по-малко от – 90%; участие в екип, който е представил (писмено и устно) всички разработени теоретични и практически задачи, активност в дискусиите (индивидуално устно представяне, от името на екипа, поне на една теоретична или практическа задача); индивидуално развита и представена проблемна тема; индивидуално решен тест; разработване и защита на курсова работа (индивидуално). За защита се допускат само курсови работи отговарящи на предварително зададените критерии; текуща оценка минимум „добър”.</p> <p><i>Относителни тегла при формирането на текущата оценка:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● Активно участие в дискусии по време на интерактивни лекции и семинарни упражнения: 0,2 ● Участие в изпълнение на практически задачи, делови игри, казуси (в екип): 0,2 ● Решаване на тестове: 0,3 ● Разработване и защита на курсови работи 0,3
3.	<p>Формиране на крайна оценка:</p> <p><i>Относителни тегла при формирането на крайната оценка:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● текуща оценка –0,5 ● оценка от финалния изпит –0,5 <p>На студентите, които не са изпълнили задълженията си по време на лекциите и семинарните упражнения и нямат формирана текуща оценка се дава възможност да представят необходимите теоретични разработки и практически задачи на датата на провеждане на изпита.</p>
4.	<p>Информиране на студентите за получените оценки и за мотивите на оценяване:</p> <p>По време на първите лекции и семинарни занятия студентите се запознават с изискванията на преподавателите и критериите за оценка, така че в последствие да могат сами да оценят резултатите си.</p> <p>Студентите се <i>информират за текущите си оценки</i>, вкл. и за <i>мотивите за оценяването</i> им по време на лекциите и/или семинарните занятия, както и по време на консултациите. Резултатите се публикуват и на общия e-mail на курса.</p> <p><i>Крайната оценка</i> по дисциплината се съобщава по време на изпита. Тя се въвежда веднага и в електронен протокол на сайта на ВСУ в Студентски статус. При получаване на резултатите от финалния изпит студентите могат да поискат от преподавателя разясняване на мотивите за поставените оценки: веднага след приключването на изпита и получаването на оценката (в случай, че не са доволни от оценката си, по преценка на преподавателя, могат да им бъдат зададени доуточняващи въпроси и/или да им бъдат поставени допълнителни задачи.); в рамките на предвидените консултации; по e-mail.</p>

Студентите могат да се обърнат към преподавателя на служебен и мобилен телефон, предварително предоставени от преподавателя и достъпни на сайта на университета.

7. Речник: местно самоуправление, местно управление, местна власт, самоуправляващи се териториални общности, регионални административни и неадминистративни териториални структури, област, община, кметство, политическа, законодателна, административна и финансова самостоятелност, регионализация, регионално развитие, регионална политика, административен регионализъм, регионално самоуправление, институционална инфраструктура.

Разработил програмата,

доц. д-р Мария Великова

Учебната програма е приета на заседание на Катедра „Администрация, управление и политически науки” с протокол № 3/ 25.10.2017 година.